

Lied

van de maand *maart* 2017:

Kyrie eleison– Heer, ontferm u

LB 301

V *lammen zijn er vele, één is het licht...*

'Kyrie eleison' – 'Heer ontferm u' - LB 301

Het lied van deze maand is 'Kyrie' – 'Heer ontferm u', 301 van het Liedboek. 'Kyrie eleison' doet misschien denken aan het kerstlied 'Nu zijt wellekome'; elk vers van dit gezang eindigt met 'Kyrie eleis'. Gereformeerde kindertjes hoorden vaak, in ieder geval tot een decennium of wat geleden, dat ze in plaats daarvan 'Ontferm u Heer' moesten zingen. Jammer, die Latijnse woorden waren mooi en spannend! Maar 'Kyrie eleison' was rooms en dus werd dat niet gezongen; het hoorde thuis in de mis. Inderdaad, het Kyrie heeft een vaste plaats in de mis. Maar het is niet rooms. Wel internationaal en oecumenisch.

Het 'Kyrie' is een gebed om ontferming. Je kunt het deels vergelijken met het gebed voor de nood van de wereld. Toch is er verschil, want het Kyrie heeft plaats aan het begin van de dienst. Met het Kyrie op de lippen komen we voor Gods aangezicht, in zijn aanwezigheid. Het geeft uitdrukking aan *leven naar het koninkrijk*! Het is uitdrukking van solidariteit en besef van medeverantwoordelijkheid (voor de naaste), en tegelijk van de wetenschap dat we zelf medeschuldig zijn. Evenzeer is het een moment waarin we zelf geopend worden: dit gaat ons aan, het is aan ons om dit voor Gods troon te brengen. Het 'Kyrie' kan ook een tweede plaats krijgen. In dat geval is het een zogenaamde *acclamatie* en maakt het deel uit van de voorbeden. Dat werkt zo: de voorganger of voorbidder spreekt een bede uit, waarna de gemeente instemt met 'Kyrie eleison'. De voorganger bidt: 'Heer wij bidden voor landen waar oorlog heerst, om vrede en het staken van geweld', waarop de gemeente beaamt: 'Kyrie eleison.' Vervolgens bidt de voorganger: 'om mensen die te lijden hebben onder onderdrukking bidden wij u', en de gemeente stemt in: 'Kyrie eleison'. Enzovoorts. In het kort: de onderwerpen – intenties – worden genoemd, het gebed zelf – *Kyrie eleison/Heer ontferm u* – wordt door de gemeente gesproken of gezongen. Zelf ervaar ik op die manier een grote betrokkenheid en ook een sfeer van verstillend en inkeer.

In deze veertigdagentijd kan het een mooie manier zijn om zo Gods ontferming te vragen en te verwachten aan het begin van de dienst. Het is de moeite waard om het eens te oefenen met de gemeente. Van de cantor en de voorganger vraagt het om een goede voorbereiding. Het Kyrie-lied 301 geeft maar liefst 11 verschillende melodieën. Je zou per week kunnen afwisselen. Er is een verschil in de melodieën: eenvoudig, moeilijk, uitgebreid, orthodox, modern, meerstemmig of in canon. Alle versies hebben gemeen dat ze bidden om Gods ontferming. En dat is waar het op aankomt in deze tijd van politieke verwarring en ontredning. De roep om ontferming kan niet vaak genoeg klinken.

© Steunpunt Liturgie

- Bovenstaande tekst mag (met bronvermelding) overgenomen worden in het eigen kerkblad of op het liturgieblad, in samenhang met het zingen van dit lied in de kerkdienst.
- Begeleidingen zijn te vinden in de begeleidingsbundel bij het Liedboek.
- Het Kyrie heeft een vaste plaats in Orde D. Meer informatie daarover in de Notitie ORDE D van het Steunpunt Liturgie.
- In *EREdienst* van maart 2017 staat een uitgebreide toelichting op deze Kyrie-zetting (tekst, melodie, achtergronden e.a.). Zie verder: <http://www.eredienst.com/index.php/tijdschrift-eredienst>.

Steunpunt liturgie

Kon. Wilhelminalaan 3-5

3818 HN Amersfoort

t. 033 2586484 (di, wo, do tijdens kantooruren)

e. liturgie@gkv.nl

i. www.steunpuntliturgie.gkv.nl